

Sosiaalisen kuntoutuksen palvelun kehittäminen aikuisten sosiaalipalveluissa Keski-Suomen hyvinvointialueella

Merja Jämsinen

Sosiaalisen kuntoutuksen käsikirja

- Käsikirja palvelun käyttöönoton tueksi
- Aikuisten sosiaalipalvelujen sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat
- Koti- ja asumispalvelujen mtp- kuntoutujien kotiin vietävät ja asumispalvelut: kotiin tukemisen tiimin työntekijät ja kuntouttavan työtoiminnan/ ryhmätoiminnan ohjaajat

Käsikirjan sisältö:

- Teoreettinen viitekehys: laki, kuntoutus ja kuntouttava sosiaalityö, sosiaalinen toimintakyky
- Palvelun sisältö
- Palveluprosessi
- Etä- ja hybridipalvelun toteutus
- Suositukset EuroHIS-8-elämänlaatumittarin ja asiakaskyselyn käytölle
- Menetelmät ja työvälineet asiakastyön tueksi

Toimintamalli

Sosiaalisen kuntoutuksen palvelu

Tehostettu yksilötyö: vastaa sosiaalihuoltolain 17§ mukaisiin kohtiin kaksi ja kolme; valmennus arkipäivän toiminnoista suoriutumiseen ja elämänhallintaan sekä kuntoutusneuvonta ja ohjaus.

Sosiaalisen toimintakyvyn ja kuntoutuksellisten tarpeiden selvittäminen: vastaa sosiaalihuoltolain 17§ kohta yksi

Ryhmätoiminta: vastaa sosiaalihuoltolain 17§ mukaiseen kohtaan neljä; ryhmätoiminta ja tuki sosiaalisiin vuorovaikutussuhteisiin

Palvelun kohderyhmä

Sosiaalisen kuntoutuksen asiakaskohderyhmä on Keski-Suomen hyvinvointialueen aikuisten sosiaalipalveluiden sosiaalityön, sosiaaliohjauksen ja toimeentulotuen 18–64-vuotiaat asiakkaat, jotka ovat syrjäytymisvaarassa ja/tai tarvitsevat tehostettua tukea sosiaalisen toimintakyvyn vahvistamiseksi.

Yhteisiä nimittäviä tekijöitä sosiaalisen kuntoutuksen palvelun tarpeelle on:

- työelämästä syrjäytyminen
- vähäinen sosiaalinen osallisuus
- riski sosiaaliseen syrjäytymiseen
- pitkittynyt taloudellisen ja sosiaalisen tuen tarve
- pitkittynyt sosiaalityön asiakkuus
- useat ja pitkäkestoiset elämänhallinnan haasteet, joiden tukemiseen muut sosiaalipalvelut tai muiden hallintoalojen palvelut ovat riittämättömiä

Lähde: Pohjois-Savon hyvinvointialue 2022. Hyvinvointialueen sääntökirja – Sosiaalisen kuntoutuksen palvelukohtainen sääntökirja.

Tuen muoto	Määrittely	Käytännössä
<p>INTENSIIVINEN TUKI Toteutus esim. kotiin tukemisen tiimi</p>	<ul style="list-style-type: none"> • asiakkaan toimintaedellytysten ja arjessa selviytymisen turvaaminen • kontaktin saaminen • voimaannuttaminen • tarkoitettu erityistä tukea tarvitseville henkilöille, joilla kotiin annattavan tiiviin tuen tarve suuri 	<ul style="list-style-type: none"> • ohjauksen painopiste päivittäisistä toiminnoista selviytymisessä, oireiden hallinnassa, lääkehoidossa tukemisessa, kokonaisvaltaisessa voinnin seuraamisessa • tavoitteena ensisijaisesti itsenäisen asumisen turvaaminen
<p>PERUSTUKI Toteutus sosiaalisen kuntoutuksen palvelussa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • asiakkaan tarpeen mukaan kotona tai kodin ulkopuolella annattavaa tukea • lähtökohtana aktiivinen asiakkaan resurssien käyttöönotto ja tukeminen • motivointityö • arjen hallinnan tukeminen • osallisuuden vahvistaminen omassa elämässä ja suhteessa ympäristöön • merkityksellisyyden etsintää ja yhteisöllisyyttä 	<ul style="list-style-type: none"> • tapaamiset kerran viikossa asiakkaan kotona tai kodin ulkopuolella • tavoitteiden jäsentäminen ja motivoituminen tavoitteelliseen työskentelyyn • omien voimavarojen tunnistaminen ja hyödyntäminen
<p>KEVYT TUKI Toteutus sosiaalisen kuntoutuksen palvelussa</p> <p><i>Lähde: OSMO 2020. osallisuutta moniammatillisesti- hanke. Sosiaalisen kuntoutuksen palvelukuvaukset/ K-S hva palvelukuvaukset</i></p> <p>15.3.2024</p>	<ul style="list-style-type: none"> • asiakkaan rinnalla kulkevaa tukea • verkostojen löytäminen • asiakkaan saattelu mielekkään tekemisen pariin • kyky toteuttaa suunnitelmiaan ja valintojaan ja ratkaisujaan • vahvistaa arjenhallintataitoja ja elämänhallintaa • kannustaa eteenpäin • taataan turvallinen siirtymävaihe ja siinä tarvittava tuki • ennaltaehkäistä palveluista putoaminen 	<ul style="list-style-type: none"> • tapaamiset kerran kuukaudessa tai kahden viikon välein • jatkopolkujen etsiminen • siirtymävaiheen tuki • ryhmätoimintaan osallistuminen

Palvelun elementit

- **Arkitaitoja vahvistava toiminta:** jokapäiväisessä elämässä tarvittavan osaamisen ja kykyjen lisääntyminen. Tavoitteena vahvistaa mm. käytännön asioiden hoitamiskykyä, tavoitteiden asettamista ja saavuttamista, asumisen ja kodin ylläpitoa, arjessa pärjäämistä, itsestä huolehtimista, omien voimavarojen tunnistamista, organisointikykyä ja riippuvuuksien hallintaa.
- **Sosiaalisia taitoja vahvistava toiminta:** itseilmaisuuun ja vuorovaikutukseen liittyvien taitojen ja kykyjen lisääntyminen. Tavoitteena vahvistaa mm. vuorovaikutustaitoja, luottamusta ja arvostusta, kykyä luoda ja ylläpitää ihmissuhteita ja kykyä ottaa vastuuta.
- **Yhteisötaitoja vahvistava toiminta:** toimijuuden vahvistaminen yhteisössä ja yhteiskunnassa. Tavoitteena vahvistaa mm. palvelujärjestelmän tuntemusta, omaehtoisuuden tiedostamista ja lisäämistä, tulevaisuusorientaatiota ja sopeutumiskykyä, kykyä asioida palveluissa ja sitoutua niihin sekä madaltaa osallistumiskynnystä ja tukea koulutus- ja työllistymispolulle pääsyä ja polulla pysymistä.

Lähde: Suositus työikäisten sosiaalisen kuntoutuksen järjestämisen laatuksikriteereiksi. Sosiaalisen kuntoutuksen valtakunnallinen kehittämishanke (SOSKU) ja Terveiden ja hyvinvoinnin laitos.

Palvelun nykytila

- Koti- ja asumispalveluissa (mtp-kuntoutujien kotiin viettävät ja asumispalvelut) kotiin tukemisen tiimi
- Hv-alueen omissa kuntouttavan työtoiminnan palveluissa tuotetaan sosiaalisen kuntoutuksen ryhmätoimintaa
- Aikuisten sosiaalipalveluissa: Pohjoisella ja itäisellä alueella sosiaalisen kuntoutuksen ohjaajat, koko hv-alueella sosiaalityöntekijät ja sosiaaliohjaajat voivat toteuttaa palvelua omille asiakkaille
- Sosiaalisen kuntoutuksen hankevalmistelu käynnissä, lisätietoa myöhemmin

Kiitos

www.hyvaks.fi
#hyvaks #hyväarkikaikille